

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за второто тримесечие на 2017 г. и за общините в процедура по финансово оздравяване за 2017 г.

Анализът на данните в края на второто тримесечие на 2017 г. спрямо края на 2016 г., както и спрямо същия период на 2016 г., показват следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната запазва относително постоянно равнище – 43,52 % спрямо 44,52 % за същия период на миналата година и 40,07 % в края на 2016 г. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, също не се променя значително и в трите разглеждани периода.

Като цяло приходите на общините са около 40% от общия размер на постъпленията им (приходи и трансфери), като делът на общините с равнище на този показател над средното за страната е 15 % (около 40 общини).

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи достига 113,00 % спрямо 108,88 % за същия период на миналата година и 85,20 % към края на 2016 г., като 40 общини постигат резултат над средното за страната (при 57 броя към същия период на миналата година и 62 броя към края на 2016 г.).

Приходите превишават разходите към края на второто тримесечие на 2017 г. при 26,4 % (70) от общините, идентично със същия период на миналата година (при 73 общини и 27,5 %), но към края на 2016 г., този резултат е факт само при 10 % (26 общини).

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на юни 2017 г. е 12,66 % (при 15,47 % към същия период на миналата година и 4,24 % в края на 2016 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 63 при 77 към същия период на миналата година и 143 към края на 2016 г. Следва да се отбележи, че бюджетното салдо на общините на национално ниво към юни 2017 г., както и към второто тримесечие и края на 2016 г., е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия намалява до 47,64 % (при 51,58 % към юни 2016 г. и 49,16 % към края на 2016 г.) и е относително постоянна величина, като погашенията на общините по дълга са съобразени с равнището на приходите и разходите по бюджетите им. Общините използват дългосрочни заеми, както за дофинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл.32, ал.1, т.1 и т.2 от Закона за публичните финанси.
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище за страната към юни 2017 г. е 5,80 % при 7,61 % към юни 2016 г. и 7,25 % към края на 2016 година. Броят на общините с

този показател над средното равнище за страната се запазва относително постоянен – 79 броя към юни 2017 г., при 76 за същия период на миналата година и 79 към края на 2016 г.

- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 275 за юни 2017 г. при 282 за юни 2016 г. и 278 – към края на 2016 г., а общините с показател над средната стойност също са относително постоянна величина – 46 за второто тримесечие на 2017 г., 51 за същия период на миналата година и 48 в края на 2016 година.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е относително постоянна величина – средният дял за страната към края на това тримесечие е 50,49 %, а за същия период на миналата година и към края на 2016 г. е съответно 48,30 % и 46,62 %, като общините с показател над средните стойности са съответно 191 през 2017 г., 205 второто тримесечие на 2016 г. и 207 към края на 2016 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на второто тримесечие на 2017 г. общините отчитат слаба инвестиционна активност от 7,89 %, сравнено с данните към края на 2016 г., когато средната стойност на този показател за страната е 15,16 %, и средно равнище на показателя 10,43 %, отчетено към същия период на миналата година. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното за страната в края на второто тримесечие на 2017 г. е 96 при 82 за същия период на миналата година и 103 към края на 2016 г. Едва 13 общини имат ниво на този показател над 30%.

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи, за второто тримесечие на 2017 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

5305	ВАРНА
7318	САМОКОВ
5308	ДЕВНЯ
5202	БУРГАС
7302	БОЖУРИЩЕ
6609	ПЛОВДИВ
6307	ПАНАГЮРИЩЕ
7200	СТОЛИЧНА ОБЩИНА
6806	РУСЕ
6803	ВЕТОВО
7611	ХАСКОВО
7308	ЕЛИН ПЕЛИН
6106	ТРОЯН
5803	ДОБРИЧ
5103	БЛАГОЕВГРАД
5101	БАНСКО
5802	ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО
7805	ЯМБОЛ
5605	КОЗЛОДУЙ

6508	ПЛЕВЕН
5213	ЦАРЕВО
7410	СТАРА ЗАГОРА
5203	КАМЕНО
5208	ПРИМОРСКО
5206	НЕСЕБЪР
5401	ВЕЛИКО ТЪРНОВО
5701	ГАБРОВО
7320	СЛИВНИЦА

Допълнително, общините Столична община, Пловдив, Варна, Ямбол, Бургас и Русе през второто тримесечие на 2017 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи спрямо края на 2016 г. отчитат Столична община, Сливен, Перник, Стара Загора, Русе и Велико Търново. Общините Сливен, Пловдив, Смолян, Стара Загора, Раднево и Велинград са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на 2016 г.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за второто тримесечие на 2017 г. се очертават и следните общини, освен тези, които са в процедура по финансово оздравяване:

7104	ДОСПАТ
7108	РУДОЗЕМ
6507	НИКОПОЛ
7301	АНТОН
7102	БОРИНО
5503	БРЕГОВО
6007	РИЛА
6009	ТРЕКЛЯНО
7501	АНТОНОВО
6004	КОЧЕРИНОВО
7706	НИКОЛА КОЗЛЕВО
5509	НОВО СЕЛО
6203	БРУСАРЦИ
6707	ЦАР КАЛОЯН

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на юни 2017 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините достига 4,8% (при 5,5% към 30.06.2016 г. и 8,4% към 31.12.2016 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 75 (при 83 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 30.06.2017 г. в 27 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 32 общини за същия период на миналата година и 37 в края на 2016 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Доспат	83,8%
Неделино	80,7%
Белоградчик	52,5%
Симитли	44,7%
Струмяни	42,8%
Димово	40,3%

- Наличните в края на юни 2017 г. поети ангажменти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище е 34,2% (при 38,7% към 30.06.2016 г. и 38,5% към 31.12.2016 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 60 (при 48 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 30.06.2017 г. в 22 общини размерът на поетите ангажменти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 21 общини за същия период на миналата година и 35 в края на 2016 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажменти за разходи спрямо годишните разходи:

Смолян	137,0%
Неделино	123,4%
Чепеларе	106,8%
Лесичово	93,6%
Главиница	80,5%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище е относително постоянна величина, като към 30.06.2017 г. е 2,6 % при 3,2 % за същия период на миналата година и 3,6 % в края на 2016 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, също се запазва относително постоянен 73 (при 69 към 30.06.2016 г. и 74 към 31.12.2016 г.). Към края на тримесечието общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 51, към същия период на миналата година са 58., както и към края на 2016 година.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Доспат	75,0%
Димово	74,1%
Неделино	55,0%
Белоградчик	52,3%
Симитли	39,0%
Велинград	38,5%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на полугодия са 70 (за сравнение към 30.06.2016 г. са 50, а към края на 2016 г. – 61), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

Поморие	-3 390 125 лв.
Кърджали	-2 321 008 лв.
Балчик	-2 200 398 лв.
Угърчин	-1 407 147 лв.
Тутракан	-1 404 420 лв.

Нови задължения за разходи натрупват следните общини:

	Общини	Задължения за разходи по бюджет	Задължения за разходи по бюджет	Изменение Q2-2017 г. спрямо Q4-2016 г.	Дял на задълженията за разходи по бюджета от средногодишните разходи за 2013-2016	Дял на задълженията за разходи по бюджета от планираните разходи за 2017
		Q4-2016 г.	Q2-2017 г.		Q4-2016 г.	Q2-2017 г.
7107	Неделино	4 580 349	4 614 119	33 770	70,7%	80,7%
5506	Димово	2 382 094	2 387 341	5 247	43,7%	40,3%
5111	Симитли	3 896 539	4 258 078	361 539	42,8%	44,7%
7608	Стамболово	2 109 953	2 159 270	49 317	42,1%	22,4%
7605	Минерални Бани	1 815 516	2 308 665	493 149	33,2%	26,4%
6604	Карлово	6 025 386	6 098 364	72 978	22,2%	19,3%
6008	Сапарева баня	1 054 392	1 551 591	497 199	19,7%	27,5%
5212	Сунгурларе	1 825 539	1 876 002	50 463	17,3%	19,9%

Нови ангажименти през първото полугодие на 2017 г. поемат недопустимо следните общини:

	Общини	Поети ангажименти по бюджета	Поети ангажименти по бюджета	Изменение Q2-2017 г. спрямо Q4-2016 г.	Дял на поетите ангажименти по бюджета от средногодишните разходи за 2013-2016	Дял на поетите ангажименти по бюджета от планираните разходи за 2017
		Q4-2016 г.	Q2-2017 г.		Q4-2016 г.	Q2-2017 г.
6907	Тутракан	5 894 043	8 377 448	2 483 404	63,5%	71,4%
6310	Септември	7 722 174	12 247 380	4 525 206	57,8%	63,6%

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, които са в процедура по финансово оздравяване през 2017 г., данните към 30.06.2017 г. са следните:

Просрочени задължения по бюджета са в размер на 92,9 млн. лв., като при 28 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година общо с 20,3 млн. лв. е в резултат на намалението в 13 общини общо с 29,7 млн. лв. и увеличението в 19 от тях с 9,4 млн. лева. Спрямо края на 2016 г. е налице намаление на просрочените задължения на 32 общини с 22,2 млн. лв., което е в резултат от намаление с 27,2 млн. лв. при 14 общини и увеличение с 5,0 млн. лв. при 18.

Задължения за разходи са в размер на 105,5 млн. лв., като при 20 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите превишава допустимите по ЗПФ стойности от 15 на сто.

Задълженията им за разходи са намалели спрямо същия период на миналата година с 18,0 млн. лв. (при 15 общини има намаление с 23,9 млн. лв., а при 17 – увеличение общо с 5,9 млн. лв.). Спрямо края на 2016 г. намалението е 37,1 млн. лв., като е реализирано в резултат на намалението с 38,8 млн. лв. в 10 от общините и увеличението с 1,7 млн. лв. в останалите 22.

Поети ангажименти в размер на 185,4 млн. лв., като при 8 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава допустимите по ЗПФ 50 на сто.

Поетите ангажименти са намалели със 105,4 млн. лв. спрямо същия период на миналата година в резултат на намалението със 133,8 млн. лв. в 17 от общините и на увеличението с 28,4 млн. лв. при 15 общини. Спрямо края на 2016 г. намалението е с 15,7 млн. лв., произтичащо от намаление с 27,2 млн. лв. в 10 от общините и увеличение с 11,5 млн. лв. в останалите 22.

От началото на 2017 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ министърът на финансите е съгласувал **планове за финансово оздравяване** на 6 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград и Сливен. Планът на община Сливен е съгласуван през месец май 2017 г., когато на общината е предоставен и заем за финансово оздравяване, поради което на този етап не може да се даде категорична оценка на наблюдаваните показатели и финансово състояние на тази община.

Шестте общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване за тригодишен период, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъдат намалени дефицита по бюджета, както и необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки в управлението на финансите. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно в края на периода 2017 – 2019 г.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Размер на просрочените задължения и др. плащания по плана за оздравяване	Общ ефект от изпълнение на мерките по плана за оздравяване
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	19 779 778	25 268 841
Общо:				18 449 170	62 374 513	70 314 667

Просрочените задължения в края на юни 2017 г. спрямо края на 2016 г. на общините Перник и Сливен намаляват в размер по-голям от отпуснатия безлихвен заем за финансово оздравяване, т. е. те са разплатили изцяло предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем и изпълняват плана за погасяване на просрочените задължения. При останалите общини са предприети действия за проверка на просрочените задължения.

Всички 6 общини в края на юни 2017 г. спрямо края на 2016 г. имат намаление на задълженията за разходи. За община Тетевен показателят задължения за разходи е в рамките на нормативно допустимите параметри към края на 2016 г. и към второто тримесечие на 2017 г. Общините Белово, Велинград, Перник и Сливен спазват законовата разпоредба да не натрупват нови задължения за разходи до привеждане на показателя за задължения за разходи в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ. При община Септември се наблюдава намаление на задълженията за разходи към края на юни 2017, сравнено с края на 2016 г., но в по-малък размер, отколкото намаляват просрочените им задължения, което предполага нарушение на разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. и генериране на нови задължения.

При общините Велинград, Перник и Сливен се наблюдава намаление на размера на ангажиментите за разходи към края на юни 2017 г. спрямо края на 2016 г. Тези общини спазват законовата разпоредба на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. да не се допуска поемането на нови ангажименти за разходи до привеждане на показателя за ангажименти в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ. За общините Тетевен и Белово показателят задължения за разходи е в рамките на нормативно допустимите параметри към края на 2016 г. и към второто тримесечие на 2017 г. Община Септември отчита увеличение в размера на ангажиментите за разходи, независимо от факта, че към края на 2016 г. нарушават правилото по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ.

Към 30 юни 2017 г. само община Септември отчита отрицателно бюджетно салдо.

С оглед на спазване на дълговото правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ община Тетевен е предприела действия и е предоговорила лихвения процент по обслужваните от нея банкови кредити и е разсрочила плащания по главницата на единия от заемите.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.06.2017 г. са в размер на **160,3 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **149,5 млн. лева**.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 142 общини (53,6% от общия брой общини). Над 46% (123 общини) завършват второто тримесечие на 2017 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 40% (105 общини), като общият размер на намалението, реализирано от тях, е 36,6 млн. лв. В същото време 56 общини (21% от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо със 17,8 млн. лв. Само 2 общини (Генерал Тошево и Нови пазар) запазват размера на просрочените си задължения без изменение в рамките на последната година.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 4,6 млн. лв. и както обикновено съставляват около 3,0% от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения в бюджета по области е както следва:

Област	Юни 2016 г. (в лева)	Декември 2016 г. (в лева)	Юни 2017 г. (в лева)	Изменение Юни 2017 г. - Юни 2016 г. (в лева)	Изменение Юни 2017 г. - Декември 2016 г. (в лева)
Благоевград	8 172 534	8 359 389	7 467 412	-705 122	-891 977
Бургас	9 367 277	7 045 039	7 940 028	-1 427 249	894 989
Варна	11 208 840	2 159 276	534 008	-10 674 832	-1 625 268
Велико Търново	2 434 317	4 176 929	1 863 129	-571 188	-2 313 800
Видин	13 766 400	16 157 573	15 779 770	2 013 370	-377 803
Враца	4 349 940	3 939 635	4 961 045	611 105	1 021 410
Габрово	219 440	140 686	124 216	-95 224	-16 470
Добрич	2 783 527	4 542 704	2 872 244	88 717	-1 670 460
Кърджали	14 913 283	16 188 426	16 285 053	1 371 770	96 627
Кюстендил	6 010 234	6 000 800	5 057 666	-952 568	-943 134
Ловеч	2 025 107	2 410 810	1 365 026	-660 081	-1 045 784
Монтана	518 590	2 337 325	2 068 848	1 550 258	-268 477
Пазарджик	24 979 708	25 042 913	17 075 923	-7 903 785	-7 966 990
Перник	18 734 766	18 787 097	12 442 788	-6 291 978	-6 344 309
Плевен	806 754	658 096	413 536	-393 218	-244 560
Пловдив	8 191 158	9 229 056	9 144 203	953 045	-84 853
Разград	670 541	1 130 273	1 128 161	457 620	-2 112
Русе	2 428 375	2 449 507	1 131 268	-1 297 107	-1 318 239
Силистра	4 911 383	5 209 104	4 625 253	-286 130	-583 851
Сливен	17 786 455	17 949 194	9 088 751	-8 697 704	-8 860 443
Смолян	20 117 454	17 921 884	17 286 505	-2 830 949	-635 379
София - град	1 077 819	764 931	994 411	-83 408	229 480
София	3 915 829	4 095 573	2 629 725	-1 286 104	-1 465 848
Стара Загора	2 517 723	1 231 036	1 304 273	-1 213 450	73 237
Търговище	974 813	829 735	553 780	-421 033	-275 955
Хасково	5 118 005	5 498 814	5 355 983	237 978	-142 831
Шумен	9 509	2 605	173	-9 336	-2 432
Ямбол	262 908	153 912	11 894	-251 014	-142 018
Общо	188 272 689	184 412 322	149 505 072	-38 767 617	-34 907 250

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 10,8 млн. лв. или 7% от общия размер на просрочията.

Като цяло общо просрочените задължения на общините намаляват с 35,3 млн. лв. спрямо края на 2016 г. и с 37,0 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн. лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8
30.06.2017 г.	149,5

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.06.2017 г. възлизат на 1 231,0 млн. лв., в т.ч 555,5 млн. лв. вътрешен (45,1 %) и 675,5 млн. лв. външен дълг (дългът на Столична община формира 51,8% от общия размер на дълга). Спрямо края на 2016 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 21,7 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешните заеми с 20,5 млн.лв. и на намаление на размера на външните заеми с 1,2 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават и през следващите тримесечия в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските разходи, заедно с положителната тенденция за подобряване на приходната част в общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ, които през 2017 г. са задължителни за общините, след тригодишния преходен период, необходим за привеждане в съответствие с изискванията на закона.